

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Incontinentia clericorum quomodo olim puniri soleat. cap.ix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

habentes, iuxta delicti, & contumacia perseverantia
& qualitatem ab ipso Episcopo carceris poena, suspen-
sione ab ordine; ac inhabilitate ad beneficia obtinenda
aliisve modis iuxta sacros canones puniantur. Episcopi
quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non ab-
stinerint, & à Synodo provinciali admoniti, se non cor-
daverint, ipso facto sint suspensi; & si perseverantia
ad sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Syno-
do deferantur; qui pro qualitate culpæ, etiam poenitentiam
et satisfactionem, si opus erit, in eos animaduertat.

Incontinentia clericorum quomodo olim puniri solent

C A P. I X.

CAETERVM, quia prædicta Synodus Trullana
voluit & sanxit, vt si clerici concubinas, aut
mulieres de quibus possit haberi suspicio, in domo
vel extra detinere, aut cum eis vllam cõsuetudinem
habere audeant, poenis à sacris canonibus impositis puni-
antur, opera pretium facturi videmur, si illas hanc poenam
ponamus, vt illis cognitis, si non virtutis amore, sed
formidine poenæ, libidinem & incontinentiam ab eis
coërceant, & refrænent. In primis autem contra hanc
legem in canonibus Apostolorum constitutum legimus
Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione,
aut periurio, aut furto captus est, deponatur, & a
tamen communionem priuetur. Dicit enim scriptura
Non vindicabit Dominus bis in idipsum. Similiter
reliqui clerici huic conditioni subiaceant, quia quod
castum, & pudicũ, & honestũ est, tenere Ecclesia
non debet. Idcirco B. Iulio ab Apostolis statutum videtur
vt sacerdotes, & leuitæ cum mulieribus non coeant, nisi
ministerij quotidiani necessitatibus occupantur, & non
quin diuinarum legum est disciplina, vt in continentia
officiis talibus positi, omni honore ecclesiastica priuetur,
& ad tale ministerium non recipiantur, & si in
continentia oportet impleri. Scriptũ quippe est estote
estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vestester
Atque hanc continentiam adeo illibatam, & inuictam
tam B. Clemens D. Petri discipulus & in pontificatus
cessor seruari voluit, vt coniugatis post ordinatum

Antiqua fornicatorũ poena.
a can. 24. vt habet Iouenius, & c presbyter, aut diaconus. dist. 81. b Naum. 1.

c Syricus papa epist. 4. cap. 9. et Innocen. 1. epist. 2. cap. 9. d par. 6. decret. cap. 193, et 194.

e Leuit. 11. 19.

cubile vxoris suae inuadere non permiserit, dicens ^a: Ad dominica mysteria tales eligantur, qui ante ordinatio- nem suam coniuges suas non noverint. Quodsi post or- dinationem ministro altaris contigerit proprium inua- dere cubile vxoris, sacrarij non intret limina, nec sacri- fici poritor fiat, nec altare contingat, nec ab offerenti- bus holocausti oblationem suscipiat, nec ad Domini- ci corporis portationem accedat, nec aquam sacerdotibus porrigat ad manus. Sed ostia forinsecus claudat, minora gerat officia: vicecum siue calicem ad altare non ferat. Clericum vero solum ad foeminae domum accedentem sine maiore sacerdotis iussione, vel cum sola fabulas mulierem deponi voluit ^b.

Gregorius vero Papa Episcopo cuidam scribens ^c: Sa- cratissimos, inquit, ordines clericorum in venerande re- ligiosa inuiriā ita per vestras prouincias calcatos, at- que confusos, charitate tua nobis instruente reperimus, vt Hieremiae nobis voce opus sit ^d: Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & flebo populum meum hunc die, ac nocte. Si ergo B. Pro- pheta ad lugenda populi peccata non sibi ait lachrymas posse sufficere, quanto nos possumus dolore percelli, cum eorum, qui in nostro sunt corpore compellimur fa- ciora deplorare, quibus praecipue secundum B. Paulum ^e instantia quotidiana, & sollicitudo omnium ecclesiarum praesentem. Quis enim infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Plurimos enim sacerdotes Christi, atque Leuitas post longa consecra- tionis suae tempora, tam de coniugijs proprijs, quam etiam de turpi coitu sobolem didicimus procreasse, & crimen suum hac praescriptione defendere, quia in veteri testamento sacerdotibus, ac ministris generandi facultas legibus attributa. Dicat mihi nunc, quisquis ille est secta- tor libidinum, praecipitor vitiorum, si existimat, quod in lege Moysi passim sacris ordinibus a Deo nostro relaxa- ta sunt frana luxuriae; cur eos, quibus committebantur sacra sanctorum praemonet, dicēs ^f: Sancti estote, quia ego factus sum Dominus Deus vester? Cur etiam procul a suis domibus anno vicis suae in templo habitare iussi sunt sacerdotes? Hac videlicet ratione, ne vel cum vxoribus suis possint

^a epist. 2. c. 6. ministri. dist. 81. c. luo 6. par. decret. cap. 87. c. 94.

^b luo 6. par. decret. cap. 89. c. clericus. dist. 81. et d. epist. 2. c. epist. 1. cap. 70.

^d 9. cap.

^e 2. Corinth. 11.

^f Leuit. 20.

possint carnale exercere commercium, vt conficiantur integritate fulgentes, munus acceptabile Deo offerant, quibus expleto deseruitionis suae tempore, vixit vsus solius successione causa fuerat relaxatus, quae ex alia, nisi ex tribu Leui quisquam ad Dei ministerium praecipuus fuerat admitti. Vnde & Dominus, cum suo illustrasset aduentu, in euangelio protellat, vt legem venit implere, non soluere. Et ideo ecclesiasticus sponsum est, forma patris filii hominum studium stitatis voluit splendore radiare, vt in die iudicii rursus aduenerit, sine macula, & ruga eam possit per Apostolum suum inspicere, reperire. Quam conditionem sacerdotes omnes, atque leuitae in sollemniter constringimur, vt à die ordinationis sobrietatem, castitiam, & corda nostra mancipemus, & corpora aduersando per omnia Deo nostro in his, quae quotidianum sumus, sacrificiis placeamus. Qui autem in carne uolente electionis uase, Deo placere non possunt, uel iam non estis in carne, sed in spiritu, si tamen Spiritus Dei habitat in uobis. Et ubi poterit, nisi in corpore sicut legimus, sanctus Spiritus Dei habitare? Ex quo quati de quibus loquimur, vt tua sanctitas reuerentia ratione lapsos se esse deficiant, his hac conditione mentem cordiam dicimus non negandam, vt sine ulla diminutione augmento in hoc, quo deiectioni sunt, quando uel officio perseverent, si tamen post hoc continentia exhiberint. Hi uero, qui illiciti privilegia conditione utuntur, & sibi asserunt veteri hoc lege concessa nouerint se ab omni ecclesiastico honore (quo indigni uel sunt) Apostolicae Sedis auctoritate deiectioni, quam posse ueneranda tractare mysteria, & quae ipsi, dum obscenis cupiditatibus inhiant, praetermissum, si quilibet Episcopus, presbyter, aut diaconus (quod non optamus) fuerit talis inuentus; iam nullum omnem per nos indulgentiae aditum intellige conditionem: Quia ferro necesse est vt abscondantur uel quae fomentum non sentiunt medicinam. Quae propter peccata iubentur deponi, post conditionem uel nitentiam in suo ordine poterunt reparari.

e c. quia ali.
quanti. dist. 82.

a Iuo 6. par. de-
eret. cap. 50. Et
e plurimos. dist.
82.

b Matth. 5.

c Ephes. 5.

d Rom. 8.

Atque hanc Syricij sententiã approbans Innocentius
Papa primus, Archiepiscopo Tholosano rescripsit *:
Proposuit quid de his obseruari debeat, quos in diaco-
ni ministerio, aut in officio presbyterij positos incon-
tinentes esse, aut fuisse generati filij prodiderunt. De his
etiam manifesta est diuinarũ legum disciplina, & beata
reuerentia Syricij Episcopi euidentia com-
munitur *, vt incontinentes in officiis positi talibus om-
ni honore ecclesiastico priuarentur; nec admittantur ad
tale ministeriũ, quod sola continentia oportet impleri.
Est enim vetus admodum sacrae legis auctoritas, iam
tunc ab initio custodita, quod in templo anno vicis suae
habere praecipi, sunt sacerdotes; vt seruientes sacris
oblationibus, puros, & ab omni labe purgatos sibi ven-
dicent diuina ministeria: neque eos ad sacra officia fas
est admitti, qui exercent etiam cum vxore carnale con-
sortium: Quia scriptum est b: Sancti estote, quoniam
ego sanctus sum Dominus Deus vester. Quibus vtique
propter libolis successione, vxoris vsus propterea fue-
rit relictus, quia ex aliena tribu ad sacerdotium nullus
facere ausus accedere. Quò magis ipsi sacerdotes, vel le-
uitae publicitiam ex die ordinationis suae seruare debent,
quibus & sacerdotium, vel ministeriũ sine successione
est; nec praterit dies, qua vel à sacrificiis diuinis vel ba-
ptismatis officio vacent. Nam sic Paulus ad Corinthios
scribit, dicens c: Abstinetes vos ad tempus, vt expeditius
vacetis orationi, & hoc vtique laicis praecipit. Multò
magis legitur sacerdotes, quibus & sacrificandi, & orandi
sacrosanctum est, semper debebunt ab huiusmodi con-
cupiscentia, quo merito se posse exaudiri credit, cum
solum sit d: Omnia munda mundis? Coquinatis au-
tem & infidelibus nihil est mundum: sed coquinata
est eorum mens, & conscientia. Sed fortasse hoc sibi li-
berum credit, quia scriptum est; vnus vxoris virum. Non
debet, vt permaneat in concupiscentia generadi: sed
propter incontinentiam futuram; quod apertius decla-
rat, dicens: Qui autem sunt in carne, Deo placere nõ
possunt. Vos autem iam nõ estis in carne, sed in spiritu.
Sed ea planè dispar, & diuersa sententia est, Nam si ad
aliquos

a c. propofuiffi. dist. 81.

* al. emanat

b Leuit. 20.

c 1. Corinth 7.

Cur sacerdotes nunc magis, quàm in veteri lege à connubio abstinere debent. d Tit. 1.

Quomodo à Paulo scriptum sit Tit. 1. cap. 1. Timoth. 3. oportet Episcopu vnus vxoris esse virum.

aliquos forma ecclesiasticæ vitæ pariter, & disciplina quæ ab Episcopo Syricio ad omnes provincias commissa meauit, non probatur peruenisse: his ignorantibus non negabitur, ita vt de cætero penitus incipiant abstinere, & ita gradus, in quibus fuerint inuenti reuertantur, vt eis non liceat ad potiora conscendere, quibus uero beneficio esse debet, quod tunc ipsum locum, quum non tenent non amittunt. Si qui autem scisse formam præmissam à Syricio deteguntur, neque statim cupiditate libidinis abiecerint; illi sunt modis omnibus subtrahendi, qui post admonitionem cognitam, præponenda tractati sunt voluptatè. Atque hæc suam sententiam referunt quoque idem Innocentius aliis quibusdam Episcopis. Alexander uero Papa secundus clero Mediolanensi præcepit: Eos, qui vt fornicari eis liceat, diuinum officium derelinquunt, & à Deo recedentes, diabolo, & omnia eius seruiunt, sicut se iustissime ab officio alienatos, ita beneficio ecclesiarum priuatos esse iudicamus.

a epist. 5. c. c.
Maximianus.
dist. 81.
b c. eos etiam.
dist. 81.

c. vt clericorum.
de vit. c.
honest. d. r.
Pena celebrantis ob incontinentiâ suspensio.

d. in c. presbyter.
dist. 81.

Poenitentia fornicarij.

Innocentius uero tertius Papa statuit in concilio generali Lateranensi, vt qui comprehensi fuerint in continentia vitio laborare, prout magis aut minus peccauerint, puniantur secundum canonicas sanctiones. Si uero hac de causa suspensus præsumperit celebrare, non solum ecclesiasticis beneficiis spoliatur, uerum etiam pro duplici culpa perpetuo deponatur. Preterea, qui tales præsumperint in suis iniquitatibus insisterent, maximè obtentu pecuniæ, vel alterius commodi temporalis, pari subiaceant uitioni. In concilio uero Gratiano referente Gratiano statutum legitur: vt presbyter, si fornicationem fecerit, quanquam secundum canonem Apostolorum debeat deponi, tamen iuxta auctoritatem B. Syluestri, si in vitio non perdurauerit, si seipsum confessus, adicit vt resurgat, decem annis in habitu dum poeniteat: tribus quidem mensibus a ceteris abstinet, pane, & aqua à uespera in uesperam utatur, autem diebus dominicis, & præcipuis festis modo dictis, & pisciculis, atque leguminibus recreatur, sine carne, sanguine. Ouis, & caseo utatur, sacco indutus humi hæreat, die, ac nocte misericordiam Dei omnipotentis imploret, Finitis tribus mensibus continuis exeat in

in publicum non procedat: ne grex fidelis in Deo scan-
 daum patiat. Nec enim debet sacerdos publice pœni-
 tentie licet laicus. Postea aliquantisper viribus resumptis,
 vnum annum & dimidium in pane & aqua expleat, ex-
 ceptis dominicis diebus, & præcipuis festiuitatibus, in
 quibus vino, & sanguine, ouis, & caseo iuxta canonicam
 mensuram vti poterit. Finito primo anno, & dimidio,
 corporis, & sanguinis Domini (ne indurescat) particeps
 fiat: & ad pacem veniat: psalmos cum fratribus in choro
 vltimus canat, ad cornu altaris non accedat, iuxta beati
 Clementis vocem *, minora gerat officia. Deinde vero
 vsque ad completionem septimi anni omni quidē tempore
 (exceptis Paschalibus diebus) tres legitimas ferias in
 vnaquaque hebdomada in pane & aqua ieiunet. Expleto
 septimo anni circulo, si fratres, apud quos pœnituerit,
 eam congruam pœnitentiam laudauerint, Episcopus in
 publicam honorem iuxta beati Calixti Papæ auctorita-
 tem ** eum reuocare poterit. Sanè sciendum, quod secun-
 danum solum vnum Psalterium canendo, aut vnum dena-
 riarum pauperibus dando (si opus est) redimere poterit.
 Finitis autem septem annis, deinde vsque ad finem de-
 cimum sextam feriam (nulla interueniente redemptio-
 ne) ieiunet in pane, & aqua. Eadem quoque pœnitentia
 erit sacerdoti imponenda de omnibus aliis peccatis, &
 criminibus, quæ in depositionem eum inducunt. Neque
 hoc cuiuslibet onerosum videatur, si sacerdos post lapsum
 dignè (vt supra dictum est) pœnitens ad pristinos redeat
 honores.

Quam Innocentius tertius renouans constitutionē
 vltimi Papæ secundi sanxit **, eos, qui in sacris ordini-
 bus, presbyteratu, diaconatu, & subdiaconatu sunt posi-
 ti, si casti non vixerint, excludendos ab omni eorundem
 graduū dignitate. Gregorius vero omnibus clericis per
 septuaginta annos, & Teutonicum constitutis scribens d: Si
 qui sunt inquit, presbyteri, diaconi, vel subdiaconi, qui
 in concubine fornicationis iaceant, interdiciamus eis ex par-
 te Dei Patris omnipotentis, & sancti Petri auctoritate,
 eisdem introitū vsque dum pœniteant, & emendent. Si qui
 vero in peccato suo perseverare maluerint, nullus ve-
 strū eorum præsumat audire officiū; quia benedictio eorū
 vertetur.

a in ep. 1. ad
 iacob. fratrem
 Domini.

b c. ponderos.
 dist. 50.

Ob peccata de-
 positionem me-
 rentia, quæ sa-
 cerdotis sit pœ-
 nitentia.

c in c. a multis,
 de stat. et qual.
 et ordin. presb.

d c. si qui sunt,
 dist. 81.

2 Mala. 2.

b 1. Reg. 15.

Inobediens sedi
apostolica pa-
ganitatis pec-
catu incurrit.c. Hostien. in c.
2. et in summa.
de coh. ab. cler. et
mul. Panor. in
c. scut. eod. tit.e. in c. a. si
clerici de iudic.
Decim. et Fe-
lin. in d. c. a. si
clerici. glos. inprag. sanct. tit.
de concub. s. ca-
dem diligetia.d. c. de causis. et
ib. Host. Felin.
et alij D. D. deoffic. delega. l.
quid ergo. et ibi
Bart. ff. de his
qui not. infam.e. 1. ad Corint.
6. cap. et ad
Galat. 5.f. Apocal. 20.
g. ut habet
Dionys. Richel.
de vita ecclief.art. 14. et Iudo.
Clich. tract.
de vita et mo-
rib. sacer. cap.20.
V. c. v. de In-
sufmodi sacer-
dotibus.

vertetur in maledictionem, & oratio in peccatis vestris. Maledicam, inquit, maledictionibus vestris. Qui vero huic saluberrimo precepto obedire noluerint; idololatriæ peccatum incurrent, Samuele testante^b; & beato Gregorio instructante, peccatum ariolandi est, non obedire; & scelus idololatriæ non acquiescere. Peccatum igitur paganitatis incurret quisquis, dum Christianum se esse asserit, Sedi apostolicæ obedire contemnit.

Cum igitur ex præmissis constet varias formas impositas esse pœnas, arbitrio iudicis relinquuntur secundum facti, & persona circumstantias, & locum consuetudinem imponat vnam ex illis pœnam, vel pœnam rem, vel mitiorem. Imposita autem vna pœna non poterit ad aliam transire, nisi contumacia crederetur, & constet plures pœnas simul pro eodem delicto infligendas. Meminerint tamen iudices, se non posse infligere pœnas à canonibus expressas, alioquin infames sunt.

Quid cogitandum & meditandum illis, quos superius pœna ab incontinentia non terrent, neque coercet.

C A P. X.

QUOD SI quis adeo libidinis, & luxuriae impetate inescatus, & excæcatus sit, ut prædictæ corporatiæ pœnæ cum à fornicatione coarctari prohibere nequeant, illum velim cogitare à Deo pronuntiatam sententiam: Fornicarios regnum Dei non possessuros; sed partem eorum, ut D. Hieronymus prædixit^f in stagno ardenti igne, & sulphure flumini. D. vero Hieronymus dicit^g, acerbiora gehennæ pœnæ sacerdotibus, & clericis fornicantibus referuntur, & extremis positus in præsentia Domini corpusculum his verbis alloquebatur: Væ sumentibus carnem hodie, certè ad sui reatum, & pœnam te denuo cogitabo. Heu quid dicam, ô Domine, quoniam facientes te hodie comedunt in altari, quemadmodum vitæ, & pecudum carnes in mensa; quoniam nocturno mulierum actu turpissimo, & mane te comedere ostendo. Væ vobis sacerdotibus, qui eodem ore ostendimini filiam Veneris, quo paulò ante sumpistis carnem